

SZEGED

ZNAMENITOSTI





1

TRG SEČENJI

Tokom XIII veka na obali Tise je izgrađeno utvrđenje a njegove zapadne zidine su se nalazile na prostoru današnjeg Trga Sečenji (Széchenyi tér). Prostor podno zidina je služio kao teren za obuku trupa i kao glavni pijačni trg. Nakod povlačenja Turaka, Segedin je povratio status slobodnog kraljevskog grada, a izgradnjom Gradske kuće, trg postaje centar nove lokalne vlasti. U XIX veku dolazi do prostornih i funkcionalnih promena samog trga. Na južnoj strani se grade impozantne gradske palate. Nakon Velike poplave (1879.) uklanjaju se ostaci zidina a na njihovom mestu niču javni objekti, eklektične stambene zgrade te dolazi do formiranja zelenih površina. Prostrani park se danas prostire na površini od 50.000 m². Ovičen je stotnim stablima platana, ukrašen magnolijama, krošnjama carskih paulovnja i brojnim retkim biljkama. Među zelenilom se nalaze brojne statue poznatih istorijskih ličnosti koje su presudno uticale na istoriju grada i države. Na centralnom šetalištu se redovno organizuju živopisne manifestacije i festivali.



2

GRADSKA KUĆA

Današnja zgrada Gradske kuće je treća u nizu objekata sa tom funkcijom, izgrađenih na istom mestu. Prva zgrada, skromnijeg izgleda, izgrađena je 1728. godine. Na njenom mestu je na prekretnici sa XVIII na XIX vek izgrađena nova, na osnovu nacrtu Istvana Vedreša (Vedres István). Temelji druge zgrade će kasnije poslužiti kao osnove današnjeg objekta. Nakon Velike poplave (1879.), nivo trga je izdignut a postojeća zgrada gubi na monumentalnosti. Stoga je odlučeno da se na postojeću zgradu nazida još jedan sprat te doda centralni toranj. Prepravke su izvršene na osnovu planova arhitekata Edena Lehnere (Lechner Ödön) i Đule Partoša (Pártos Gyula). Neobaroknu Gradsku kuću je 1883. godine svečano otvorio Car Franjo Josif, a njegove reči "Segedin će biti lepši no što je bio" su ovekovene na tabli postavljenoj na stepeništu koje vodi od glavnog ulaza do svečane sale. Na pročelju zgrade je postavljen lik ptice Feniks koji simbolizuje vaskrs Segedina posle Velike poplave. Pažnju privlači i takozvani Most uzdaha, prolaz koji povezuje Gradsku kuću sa susednom zgradom, koji je izgrađen radi lakšeg kretanja cara i njegove svite.



Széchenyi tér 10.
+36-62/564-127
putics.timea@szeged.eu

Moguća je grupna poseta uz prethodnu najavu.



3

TRG KLAUZAL

Rekonstrukcija trga Klauszál (Klauszál tér) i ulice Karas (Kárársz utca) 2004. godine je nagrađena priznanjem Europa Nostra. Većina palata na trgu su izgrađene tokom XIX veka u tada vladajućim stilovima klasicizma, eklektike i docnije secesije. Ime je dobio po Gaboru Klauszalu (Klauszál Gábor), nekadašnjem poslaniku Segedina u državnom parlamentu. Uprkos različitosti stilova stvorena je skladna ambijentalna celina a trg danas odiše mediteranskom atmosferom. Sedeći u bašti brojnih kafića i poslastičarnica uz sladoled, kafu ili kolače, pruža nam se pogled na nekoliko zanimljivosti ovog trga kao što su bronzana statua mađarskog državnika Lajoša Košuta (Kossuth Lajos) ili Kuća Karas (Kárársz-ház), sa čijeg se balkona Košut poslednji put obratio sunarodnicima pre odlaska u emigraciju. Na istočnom delu trga se nalazi zgrada Uj Žoter (Új Zsótér ház) koja je izgrađena na zidinama nekadašnjeg utvrđenja i njoj je zasedao štab koji je rukovodio obnovom grada nakon poplave. Uz nju je smeštena harmonična zgrada nekadašnjeg Hotela Evropa.



4

NOVA SINAGOGA

Nova sinagoga sagrađena je 1903. godine. Posetioce dočekuje biblijskim citatom na mađarskom i hebrejskom jeziku uklesanim na pročelju zgrade: "Ljubi bližnjeg svog.". Na pojavljivanje natpisa na mađarskom jeziku je svojim savetima datim arhitekti Lipotu Baumhornu (Baumhorn Lipót) presudno uticao glavni rabin Imanuel Lev (Lőw Immánuel). Posebnu vrednost eklektične sinagoge predstavljaju predivni vitraži Mikše Rota (Róth Miksa) i prelepa staklena kupola. Unutrašnjost očarava harmonijom boja plave, zlatne i boje slonovače. Svojom lepotom se ističu detalji kao što su gornji deo bime koji je napravljen od jerusalimskog mermera, drvena vrata Zavetnog kovčega izrađena od bagremovine iz doline Nila, menore ukrašene poludragim kamenjem te stilizovani prikazi biljaka iz biblijskih vremena na unutrašnjim zidovima. Koncerti na orguljama izvedeni u ovom prostoru su zbog izuzetne akustičnosti sinagoge poseban doživljaj.



Jósika utca 10.
+36-62/423-849
www.zsinagoga.szeged.hu

Radno vreme:
 Od 1. aprila do 30. septembra:
 Po-Pe, Ne: 09.00-12.00 i
 13.00-17.00,
 subotom zatvoreno.

Od 1. oktobra do 31. marta:
 Po-Pe, Ne: 10.00-15.00,
 subotom zatvorno.



5

PALATA REK



Tisza Lajos körút 56.
+36-62/471-411
www.reok.hu

Radno vreme:
 Ut-Ne: od 10 do 18h



Palata Rek (Reök-palota) podignuta 1907. po nacrtima tada tridesetogodišnjeg Edea Mađara (Magyar Ede), jedna je od najlepših primeraka mađarske secesije. Nećak ktora zgrade Mihalja Munkačija (Munkácsy Mihály), Ivan Rek (Reök Iván) je po struci bio hidroiženjer, stoga je za glavni motiv zgrade izabrana voda. O tome svedoče detalji kao što su niz plavih lotosovih cvetova na gornjem delu spoljne fasade, ograde na balkonima koje liče na puzavice i dinamične, valovite površine spoljnih zidova koje podsećaju na talase vode. Elegantna ornamentika enterijera svedoči o umešnosti lokalnih majstora i zanatlija. Objekat je prvobitno imao funkciju stambene zgrade, a od 2007. godine u njemu se nalazi Regionalni umetnički centar (Regionális Összművészeti Központ). U proteklih godima, kroz privremene izložbe, izlagana su remek dela umetnika kao što su Pikaso, Goja, Šagal i Rembrandt. Uz to, u prostorijama palate se redovno organizuju razne pozorišne, muzičke i druge kulturne priredbe.



6

TRG DUGONIČ

Trg Dugonič (Dugonics tér) je dobio ime po autoru prvog mađarskog romana (Etelka, 1788), katoličkom svešteniku, pijaristi Andrašu Dugoniču (Dugonics András). Kao reformator mađarskog jezika, zaslužan je za uvođenje brojnih novih matematičkih izraza. Spomenik na trgu postavljen u njegovu čast je finansiran uz pomoć donacija građana i prvi je spomenik postavljen na javnoj površini u Segedinu. Nasuprot spomenika se nalazi fontana podignuta 1979. godine povodom stogodišnjice Velike poplave. Plato sa fontanom je postalo omiljeno mesto susreta građana. Na centralnom mestu trga se nalazi eklektična zgrada rektorata Segedinskog Univerziteta koja je nekada imala funkciju srednje škole. Ispred Rektorata je postavljena statua Atile Jožefa (József Attila). Poznati pesnik je u školskoj godini 1924-25. pohađao ovu instituciju, ali je iz nje izbačen nakon objavljivanja jedne neprimerene poeme. Na početku ulice Karas se nalazi zgrada Ungar-Majer (Ungár-Mayer-ház) arhitekta Edea Mađara. Figure devojaka koje plešu, smeštene na kupoli ove secesijske najamne palate, čine ovu zgradu prepoznatljivom izdaleka.



7

TRG MUČENIKA IZ ARADA

Trg mučenika iz Arada (Aradi vértanúk tere) je nepravilnog oblika, a u središnjem delu se nalazi spomenik Ferencu Rakocija II na konju. Na postolju statue je uklesan natpis na latinskom „Cum Deo pro patria et libertate” (Sa Bogom, za otadžbinu i slobodu) koji je poslužio kao moto u buni koju je on predvodio. Blizu spomenika je memorijalni stub podignut u spomen Siroške bitke, a ispred je mermerna ploča sa spiskom imena 13 vojskovođa pogubljenih u Aradu. Kapija heroja, čiji su svodovi ukrašeni freskama Vilmoša Abe-Novaka (Aba-Novák Vilmos) je podignuta u spomen segedinskih vojnika koji su nastradali u Prvom svetskom ratu. Na trgu je, takođe, postavljen i memorijalni stub u znak sećanja na revoluciju iz 1956. godine, i na segedinske studente, koji su bili začetnici pobune. Trg je oivičen sa nizom univerzitetskih zgrada, od kojih je najpoznatija zgrada Prirodno-matematičkog fakulteta, nekadašnje verske gimnazije, koju je pohađao i jedan od najpoznatijih pesnika Segedina, Đula Juhas (Juhász Gyula).



8

TRG BELE RERIHA

Trg Bele Reriha (Rerrich Béla tér) nosi ime arhitekta koji je osmislio ovaj trg, kao i kompleks objekata na trgu ispred Zvetne crkve. U pitanju je prvi značajni mađarski pejzažni arhitekta koji je biskupsku i univerzitetsku baštu kreirao na način da je pomirio tradicionalne i moderne vrednosti. O vanvremenskoj vrednosti njegovog rada svedoči i činjenica da je ambijent oko Zvetne crkve 2007. godine izabran za drugo najlepše delo graditeljskog nasleđa Mađarske. Na trgu se dve celine posebno ističu. Prva je, kopija spomenika „Sveti Đorđe ubiva aždaju” Braće Koložvari (Kolozsvári-testvérek) izrađene u prošlom veku a čiji original potiče iz 1373. godine i nalazi se u Pragu. Nasuprot ovog spomenika se nalazi mermerna statua podignuta u čast učesnika revolucije iz 1956. godine, koja prikazuje mladiće kako iznad glave izdižu mrtvog leptira kao simbola slobode.



9

SPOMEN SOBA ALBERTA SENT ĐERĐIJA



Tisza Lajos körút 109.
+36-62/545-016

Moguća je grupna poseta
uz prethodnu najavu.

Albert Sent Đerđi (1893-1986) biohemičar svoja započeta istraživanja u Kembridžu i Groningenu nastavio je u Segedinu kao direktor Instituta Medicinske Hemije. Tokom 1932. godine je uspeo da iz segedinske ljute paprike ekstrahuje vitamin C, i osmisli ceo proces veštačkog stvaranja ovog vitamina. Nobelovu nagradu za fiziologiju medicinu dobija "za opis vitamina C i otkriće da se kiseonik vezuje s vodonikom u ćelijskoj respiraciji". Do dan danas je jedini mađarski naučnik koji je ovu najpoznatiju svetsku nagradu u nauci dobio na osnovu istraživanja sprovedenih u Mađarskoj. U dekanatu Medicinskog fakulteta je uređena spomen soba, koja prikazuje njegovo životno delo. Uz mnoštvo priznanja i plaketa, izloženi su i neki od privatnih artefakata iz njegovog života.



10

ZAVETNA CRKVA



Dóm tér 16.
+36-62/643-820
+36-20/385-5061
www.szegedidom.com

Radno vreme:
Od 1. jula do 31. avgusta:
Po-Če: 09.00-17.00
Pe-Ne: 09.00-19.00

Od 1. septembra do 30. juna:
Ut-Ne: 09.00-17.00

Nakon Velike poplave (1879) segedinci su se zakleli da će izgraditi grandioznu katoličku crkvu. Nakon dugog planiranja i mnogobrojnih rasprava tek 1913. godine su radovi započeti. Planove Fridaša Šuleka iz finansijskih razloga modifikovao je Erne Foerk. Katedrala Dom (Zavetna crkva) je osvećena 24. oktobra 1930. godine, ona je četvrta crkva po veličini u Mađarskoj. Arhitektonski je mešanog stila, odlikuje ga mešovina romanskih, gotskih i vizantijskih elemenata. Izvanrednost unutrašnjeg prostora je orgulja sa 9040 svirala, prikaz Bogorodice u narodnoj nošnji i segedinskim papučama, skulptura Janoša Fadrusa „Hrist na raspeću“ koja je 1900. godine na Pariskoj Svetskoj izložbi osvojila glavnu nagradu. Segedinski Dom od 2016. godine će se proširiti sa novim javnim prostorima. Među ostalih u kripti Zavetne crkve mesto je dobio i multifunkcionalni izložbeni prostor. Za vreme redizajna prostorija ispod prizemlja formirani su info tačka, bife za hladna pića, artshop i knjižara.



11

DIMITRIJEV TORANJ



Dóm tér 16.
+36-62/643-820
+36-20/385-5061
www.szegedidom.com

Ispred Zavelne crkve se nalazi najstariji arhitektonski spomenik Segedina, Dimitrijevi toranj (Dömötör-torony). Ostatke crkve podignute u čast sveca Svetog Dimitrija Solunskog koji je živeo u IV veku, Segedinci jednostavno zovu Dimitrijevi toranj. Osnove tornja potiču iz XI veka, donji - romanijski deo iz XII, a gornji gotički spratovi iz XIII veka. Tokom izgradnje Zavelne crkve, toranj umalo da nije srušen. Opstao je zahvaljujući tome što je privremeno dobio funkciju kapele za pokršćavanje pri Zavelnoj crkvi. Tada je u nju premeštena freska "Hristovo krštenje" Vilmoša Abe-Novaka. U lukove ulaznog dela je ugrađeno kamenje iz rimskog perioda, koje su iskopani prilikom uklanjanja ostataka prvobitnog utvrđenja. Iznad ulaza se nalazi najstariji kamenorez u Segedinu, koji prikazuje jagnje. Gvozdena ulazna kapija, rad Janoša Bilea (Bille János) ukrašena je motivima iz katoličke liturgije. Na prvom nivou tornja se nalazi interaktivan izložbeni prostor gde se posetioci mogu upoznati sa istorijom krštenja, a na drugom nivou se nalazi interaktivna izložba o istoriji izgradnje Demeter tornja.



12

TRG KATEDRALE

Trg Katedrale (Dóm tér) je svojom veličinom od 12.000 m² u istom rangu sa venecijanskim Trgom Svetog Marka, dok sa svedenim stilom zgrada na njemu više podseća na severno-evropske trgo-ve. Izgrađen je između 1928. i 1930. godine po nacrtima Bele Reriha. Sa istočne i južne strane je oivičena univerzitetskim zgradama, a sa zapadne Biskupijom, Bogoslovijom i Biskupijskim muzejom. Sa strane, pod svodovima, se nalazi Nacional hala sa nizom od stotinjak skulptura velikana mađarske istorije, nauke i umetnosti. Segedinske Letnje igre su prvu put priredene na trgu 1931. godine. Nakon prve predstave, koja je bila verskog karaktera, niza- le su se decenije bogate pozorišnim premijerama, stvorivši najveći teatar pod zvezdama u zemlji. Ope- re, operete, mjuzikli, drame, komedije, baletske pre- stave, narodni plesovi su žanrovi koji se svakog leta prikazuju pred oko 4000 gledalaca na tribinama.



13

MUZIČKI SAT

Muzički sat, kreacija satara Ferenc Čurija (Csúry Ferenc) se prvi put oglašio tokom Segedinskih Letnjih igara 1936. godine. Sat, simbol srednjevekovnih univerziteta, smešten je na spratu zgrade koja se nalazi nasuprot glavnog ulaza Zavelne crkve. Svakodnevno se oglašava u 12:15 i 17:45. Ispred časovnika se ređaju figure studenata i profesora u sceni školskog rastanka. Figure su izrađene od lipovog drveta i delo su drvoreca Jožefa Kulajja (Kulai József). Za primer figura su poslužili znameniti Mađari kao što su Kuno Klebersberg (Klebersberg Kunó), Andraš Dugonič, Kelemen Mikeš (Mikes Kelemen), Šandor Petefi (Petőfi Sándor), Ištvan Vedreš i drugi. Procesiju prati melodija đачke pesme "Rastaju se đaci" („Ballag már a vén diák..."). Sem ovog, na svaki pun sat se oglašava melodijom pesme "Segedin, varoš poznat" („Szeged hířs város").



14

BIBLIOTEKA ŠOMOĐI

Ostrogomski (Esztergom) kanonik Karolj Šomođi (Somogyi Károly), u želji da potpomogne duhovnu obnovu grada nakon Velike poplave, 1881. godine zaveštao je Segedinu svoju neprocenjivu kolekciju knjiga. Njegova zbirka naučnih, verskih i književnih dela je brojala 43.701 knjiga. Nakon privremenih lokacija, zbirka je smeštena u Palatu kulture, a 1984. godine se seli u namenski građen objekat na Trgu Katedrale. U periodu od 130 godina od osnivanja Biblioteke Šomođi (Somogyi-könyvtár), knjižni fond se neprekidno obogaćivao i danas broji više od milion dokumenata. Najvredniji deo zbirke su knjige Karolja Šomođija koje se nalaze u memorijalnom delu. Najstariji očuvani spis je takozvani praški Misale (Missale) kodeks iz 1492. godine.



Dóm tér 1-4.
+36-62/630-634
www.sk-szeged.hu

Radno vreme:
Ponedeljkom, utorkom,
sredom i petkom:
od 9 do 19 časova
Četvrtkom:
od 13 do 19 časova
Subotom:
od 10 do 16 časova



15

SRPSKA CRKVA



Somogyi utca 3.

+36-62/426-091

+36-30/484-8778

pavlekaplan@gmail.com

Radno vreme:

Od 1. maj do 30. septembra:

Po-Pe: 10.00-15.00

Su: 10.00-16.00

Od 1. oktobar do 30. april:

Poseta je moguća uz

prethodnu najavu.

Crkva Prenosa moštiju Svetog Nikole se nalazi na severnom delu Trga katedrale, blizu obale Tise. Srbi su se u Segedinu naselili u srednjem veku, povlačeći se na sever pred najejzdom Turaka. Tokom XVIII i XIX veka su igrali značajnu ulogu u trgovini grada i regije. O njihovom društvenom statusu svedoči i činjenica da im je dozvoljeno da svoj hram izgrade u okviru gradskih zidina. U istorijskim spisima sa navodi da su pre današnje crkve postojale dve crkve na teritoriji grada, tako da je današnja crkva koja je posvećena Sv. Nikoli treća u nizu. Jednobrodna crkva, baroknog stila, osveštana je 1778. godine. Unutrašnjost crkve je uređena po pravoslavnim kanonima, a centralnu tačku predstavlja pozlaćen ikonostas u stilu rokoka. Ovo remek delo majstora Jovana Popovića se ubraja među najlepše ikonostase na teritoriji Mađarske.

16

CRNA KUĆA



Somogyi utca 13.

+36-62/425-872

www.moramuseum.hu

Radno vreme:

Po-Ne: 10.00-18.00

Zgrada na uglu Šomodi (Somogyi utca) i Kelemen ulice je specifična i po stilu i po svom izgledu. Igrađena je 1857. godine na osnovu planova Karolja Gerstera (Gerster Károly), u stilu engleske romantike. Prvobitno stambeni objekat, kasnije i kasina, ime je dobio po karakteristično sivkasto-crnoj boji fasade. Crna kuća je stalni izložbeni prostor istorijskog odeljenja Muzeja Ferenc Mora a pored toga redovno daje prostor i periodičnim izložbama vezano za prošlost grada. U sobama na spratu zainteresovani mogu videti izložbu o kulturi stanovanja segedinske građanske klase gde se mogu diviti interesantnim i zanimljivim nameštajima, opremama i predmetima. Raskrsnica na kojoj se nalazi kuća je jedinstvena u Segedinu po tome, što su sve četiri ugaone zgrade izgrađene sredinom XIX veka preživele Veliku poplavu. Danas se nalaze pod zaštitom kao kulturna dobra od velikog značaja.



17

MUZEJ FERENC MORA



Roosevelt tér 1-3.
+36-62/549-040
www.moramuseum.hu

Radno vreme:
Po-Ne: 10.00-18.00

Najimpozantnija zgrada iz perioda velike gradnje sa kraja XIX veka je neoklasistička Palata kulture, izgrađena 1896. godine. Predvorje sa svojom simetrijom, belim zidovima i korintskim stubovima odiše dostojanstvom. Objekat je namenski građen kao gradski muzej i biblioteka, a tokom upravljanja Ferenc More (1917-34) značajno je proširen, dobivši restauratorske radionice i magacinske prostore. Spomen soba Ferenc More, etnografska izložba o segedinskim zanatima „Segedin poznati grad“, izložba „Sve što je zlato – Blago iz muzejskog trezora“, pored izložbe prirodne nauke i stalne kolekcije likovne umetnosti Muzej nudi i raznobojne periodične izložbe.



18

REKA TISA

Tisa (Tisza) je najduža reka Mađarske, izvire podno Istočnih Karpata, teče kroz istočni deo zemlje a u Dunav se uliva u Srbiji. U davna vremena meandri reke su zauzimali ogromne površine. Jedan od najvećih vodoprivrednih zahvata XIX veka bilo je regulisanje toka Tise. Radovi su, na inicijativu Ištvana Sečenjija (Széchenyi István), a po planovima hidroinženjera Pala Vašarheljija (Vásárhelyi Pál) započeti 1840-tih godina. Usled regulisanja, reka je svojim većim tokom postala plovna a velike poršine su pretvorene u oranice. Zahvati su prouzrokovali i negativne posledice: vodotok se ubrzao, poplave su postale sve učestalije. Najveća katastrofa u istoriji Segedina je bila Velika poplava 1879. godine koja je potpuno uništila grad. Današnji izgled grada, u kojem dominiraju bulevari i aleje, rezultat je velike obnove koja je usledila.

TOURINFORM SZEGED

6720 Szeged, Dugonics tér 2.

Tel.: +36 62/488-699; +36 62/488-690

e-mail: szeged@tourinform.hu

www.szegedtourism.hu





19

ŠTEFANIJA

I za zgrade muzeja se nalaze ostaci kapije neka-
dašnjeg utvrđena. Kapija je nazvana po Mariji
Tereziji. Nalazi se na istom mestu kao i pre poplave
ali je izdignuta za metar i po. Prvobitno utvrđenje iz
IX veka je dograđeno u XIII. veku za vreme vladavine
Bele IV. Iz ove tvrđave je 1456. godine Sibinjanin
Janko (Hunyadi János) krenuo sa svojim trupama u
oslobađanje Beogradske tvrđave od Turaka. U peri-
odu između 1543. i 1686. godine je bila jedna od
najvažnijih uporišta turske vojske u regiji. Krajem
XVIII veka gubi prvobitnu funkciju i postaje okruž-
ni zatvor. U njegovim ćelijama je robovao i poznati
hajduk (betyár) Šandor Roža (Rózsa Sándor). Zidine
tvrđave, koje su se pružale od obale Tise do današ-
njeg Trga Sečenji, su nakon Velike poplave srušene,
a sačuvani delovi su danas uređeni kao izložbe-
ni prostor Muzeja Ferenc Mora. U blizini se nalazi
skulptura kraljice Eržebet od karara mermera, delo
Mikloša Ligetia.(Ligeti Miklós).

20

SEGEDINSKO NARODNO POZORIŠTE

Jedna od najlepših eklektičnih/neobaroknih zgra-
da obnovljenog grada je objekat pozorišta podi-
gnut 1883. godine. Elegentne konture objekta svedo-
če o umešnosti bečkih arhitekata Ferdinanda Feln-
era (Ferdinand Fellner) i Hermana Helmera (Hermann
Helmer). Polukružna fasada zgrade je ukrašena liko-
vima iz pozorišne umetnosti. U posebnim kabinama
su smeštene statue Jožefa Katone (Katona József) i
Ferenca Erkela (Erkel Ferenc). Kuriozitet vezan za ove
dve skulpture je činjenica da ih je vajar Antal Tapai
(Tápai Antal) izradio na licu mesta. Enterijer pozorišta
odiše dinamikom i bogatstvom detalja karakteristič-
nim za barok. Gledalište prima 680 gledalaca a njene
svodove je freskama ukraasio Žigmond Vajda (Vajda
Zsigmond). U instituciji su svoj dom pronašli oper-
ski, plesni i dramski ansambl. Veće scenske predstave i
opere se izvode u ovoj zgradi, dok se manje predsta-
ve i savremeni balet izvode na kamernoj sceni koja
je smeštena u objektu u obližnjoj ulici Mihaj Horvat
(Horváth Mihály utca).



Vaszy Viktor tér 1.
+36-62/479-279
www.szinhaz.szeged.hu



21

PALATA DAJČ



Dózsa utca 2.

Palata Dajč (Deutsch-palota) je sagrađena između 1900. i 1902. godine, po nacrtu Mihalja Erdeljia (Erdélyi Mihály). Prepoznatljiva je po ukrasima od majolike i po neobičnoj kombinaciji boja na fasadi (zelena, plava, narandžasta). Ona je grandiozan primer jedinstvene mađarske verzije secesije. Spoljne konture i stepenike zgrade, je na molbu Erdeljia, dizajnirao Eden Lechner. Harmoničnu fasadu objekta, koja je u vreme nastanka imala izuzetno smelu kombinaciju boja, jedinstvenom čine ukrasi izrađeni od Žolnai (Zsolnay) keramike. Dinamično oblikovane fasade krila zgrade se susreću u centralnom, uličnom delu, čiji je zabat ukrašen svetloplavim pirogranitom. Filigranska rešenja se vide u zatvorenim balkonima pokrivenim belim porcelanom, i onim otvorenima, koji su ukrašeni ogradama od kovanog gvožđa. Dužnu pažnju zaslužuju i ulazna vrata, koja su takođe zaštićena rešetkama od kovanog gvožđa.



22

MUZEJ PIK SALAME I SEGEDINSKE PAPRIKE

Na samoj obali Tise, u okviru fabrike kobasica osnovane 1869. godine, nalazi se jedan jedinstven i nevakidašnji muzej, koji baštini nasleđe dva segedinska specijaliteta. U prizemlju posetioci mogu da se upoznaju sa istorijatom porodice Pik (Pick) i njihovog poznatog proizvoda – zimske salame, i ujedno mogu i da isprate ceo proces proizvodnje iste. Na spratu je postavljena izložba koja prikazuje bogatu istoriju uzgoja paprike na ovim prostorima. Izloženi su i stari alati, nekada korišteni u proizvodnji, a prezentovana su i naučna dostignuća na polju istraživanja paprike. Pomoću fotografija je dočarana atmosfera sa nekadašnje segedinske pijace paprika, a prikazani su i detalji kako se nekada paprika proizvodila i prerađivala. Muzej u svojoj ponudi ima i organizovanje degustacija, kao i suvenirnicu, u kojoj posetioci mogu da kupe proizvode po fabričkim cenama.



Felső Tisza-part 10.
+36-20/980-8000
www.pickmuzeum.hu

Radno vreme:
Ut-Su: 15.00-18.00
izuzev praznikav

23

PALATA GROF



Tisza Lajos körút 20/b.

Palata Grof (Gróf-palota) je najveća secesijska palata Segedina i najmarkantnija zgrada Bulevara Lajoša Tise (Tisza Lajos körút). Izgrađena je između 1912 i 1913. godine, po nacrtima Ferenc Rajhla (Raichl J. Ferenc) i pod zaštitom je kao spomenik kulture. Ime je dobila po vlasniku, glavnom gradskom tužiocu, Martonu Grofu Arpadu (Gróf Árpád Márton). Zgrada je omeđena sa tri ulice. U osnovi je trouglasta i ističe se po velikim gabaritima. Fasada je izuzetno dinamična, a velike površine su razbijene zabatima, balkonima i uvučenim delovima. Posebno su zanimljivi ugaoni balkoni koji spajaju spratove. Zlatni, plavi i žuti ukrasni detalji fasade joj daju istočnjačku draž. Uz to je prisutan veliki broj motiva iz mađarske narodne umetnosti u formi keramičkih ukrasa. Drugi omiljeni materijal secesije, kovano gvožđe, primenjeno je na prozorskim rešetkama, držačima cveća i ogradi stepeništa.

24

TRG SVETOG IŠTVANA I VODOTORANJ



Szent István tér
+36-62/558-844
www.szegedivizmu.hu

Radno vreme:
Od aprila do oktobra svake
prve subote u mesecu:
10.00-16.00

Grupe (min. 10 osoba) uz
prethodnu najavu i zakazanog
termina cele godine mogu
pogledati toranj.

Na Trgu Svetog Ištvana (Szent István tér) se, pored lepog parka, nalazi i jedan raritet isto-rijskog nasleđa zemlje, prvi vodotoranj izgrađen od armiranog betona. Toranj kapaciteta 1004,8 m³ je konstruisao Silard Zielinski (Zielinski Szilárd), izgrađen je 1904. godine i danas je još uvek u funkciji. U potpunosti je izgrađen od armiranog betona, čak i detalji kao ulazna vrata i stub na vrhu tornja. Toranj je obnovljen 2006. godine. U unutrašnjosti je postavljeno jedno Fukovo klatno, kojim je dokazano da se Zemlja okreće oko svoje ose. Na vrhu tornja se nalazi vidikovac sa kog se pruža predivan pogled. Takođe je postavljena i izložba o istoriji i razvoju fizike. U parku oko tornja se nalaze biste sedmoro arhitekata, čije je stvaralaštvo imalo primetan uticaj na stvaranje izgleda današnjeg Segedina.



25

KUĆA MORIC



Szent Mihály u. 9.

Kuća Moric (Móricz ház), četvorospratna zgrada građena u stilu secesije, nalazi se na južnoj strani Trga Svetog Ištvana. Investitor zgrade je bio poštanski službenik Jožef Moric (Móricz József), a arhitekta Ferenc Rajhl. Građena je između 1910. i 1912. godine i oslikava tadašnje trendove u izgradnji. Keramički ukrasi na fasadi kuće podsećaju na pastirski krzneni kaput. Zidovi zajedničkih prostorija su ukrašeni secesijskim slikama. Prostorije su prvobitno bile osvetljavane plinskim lampama i grejane uz pomoć kaljevih peći. Prilikom konstruisanja i gradnje je izostavljeno mesto za lift, koji je ugrađen tek posle nekoliko decenija. Posle Drugog svetskog rata je pretvorena u najamnu zgradu, i vremenom je propala. Nakon temeljite restauracije 2007. godine, objekat je povratio svoj nekadašnji sjaj. Stogodišnja zgrada predstavlja jedan lep primer secesijske arhitekture u Segedinu.



26

REFORMATSKA CRKVA



Kálvin tér 2.

Zgrada je izgrađena 1884. godine po nacrtima Frideša Šuleka. Na vrhu tornja se nalazi figura pevcu, stoga su ga meštani nazvali Pevčeva crkva. Izgradnja ove crkve posle Velike poplave je lep primer solidarnosti građana. Mesto buduće crkve je određeno nakon urgencije kraljevskog namesnika Lajoša Tise. Grad je besplatno ustupio građevinsko zemljište, a troškove nasipanja parcele je snosio norveški građevinski preduzetnik Gilbrant Gregeresen, koji je i sam bio pripadnik te vere. Neogotička crkva, srazmerno male površine, izgrađena na parceli oblika trougla, brodovi crkve zatvaraju ugao od 120°, tako da osnova crkve liči na list deteline. Preko puta crkve se nalazi Reformatzka palata, delo Edea Mađara iz 1911. godine, građena u stilu eklektike i secesije.



27

KUPATILO ANA



Tisza Lajos körút 24.
+36-62/553-330
www.szegedsport.hu

Kupatilo Ana (Anna fürdő) se nalazi na Bulevaru Lajoša Tise. Elementi na beloj fasadi zgrade ukazuju na orijentalni uticaj. Izgrađeno je 1896. u stilu eklektike, na osnovu nacrtu Antala Šteinharta (Steinhardt Antal) i Adolfa Langa (Lang Adolf). Prvobitno je funkcionisalo kao gradsko javno kupatilo. Ime je dobilo po obližnjoj česmi i vodi koja ističe iz nje. Sama česma je dobila ime po ćerki Dežea Pacauera (Patzauer Dezső), prvog preduzetnika koji je počeo da flašira vodu. Ćerka mu se zvala Ana, i otud današnje ime kupatila. Voda se koristi za lečenje bolesti organa za varenje, a i sami Segedinci je rado konzumiraju. Posetiocima kupatila je na raspolaganju čitav niz zdravstvenih i velnes tretmana, a tokom radnih dana se organizuju i noćna kupanja.



28

DONJOGRADSKA CRKVA



Mátyás tér 26.
+36-20/502-1953
www.latotogobarat.hu

Radno vreme:
 Sre-Ne: 10.00-18.00

Franjevačka crkva, podignuta u čast Snežne Gospe, zajedno sa susednim samostanom, je dan je od bisera arhitektonskog nasleđa Segedina. Kasno-gotička crkva je izgrađena u više faza, na mestu stare crkve iz XII veka. Osveštana je 1503. godine. Barokni enterijer potiče iz XVIII veka. Rezbarijama bogato ukrašen oltar je delo monaha i skulptora Antala Grafa (Graff Antal). Devica Marija je prikazana na dva mesta. Njen lik je vidljiv na ikoni glavnog oltara i na replici ikone Gospe od Jasne Gore čiji se original nalazi u manastiru u Čestovi (Czestochowa). Crkva i manastir zajedno čine drugu najveću religioznu građevinsku celinu u današnjoj Mađarskoj od svih koje su zadržale prvobitnu funkciju. U kompleksu funkcioniše Franjevački vizitorski centar koji posetioce dočekuje sa bogatim programom. Organizovani su obilasci na više jezika uz pomoć kojih se može steći detaljan uvid u život i rad monaha ovoga reda.



29

DONJOGRADSKA ETNO KUĆA



Nyil utca 43.
+36-30/501-2822
www.napsugarashaz.hu

Radno vreme:
Od 15. juna do 31. avgusta:
Ut-Su: 10.00-18.00
Od 1. septembra do 14. juna:
Ut, Sre: 10.00-16.00
vČe-Su: 10.00-18.00

Reinterpretacija simbola Božjeg oka, koji se kao motiv nalazi na glavnom oltaru Donjogradske crkve, je vidljiva na brojnim zgradama u Segedinu, u vidu sunčanih zabata. Zabati svojim oblikom vernicima simbolizuju Sveto Trojstvo. Univerzitetski profesor Šandor Balint (Bálint Sándor, 1904-1980), izvršni etnolog i istoričar kulture, je proučavao verske običaje i verovanja stanovnika grada i okolnih sela. Tom, najvećem Segedincu, u čast uređena je etno kuća sa sunčanim zabatom. Stalna postavka prikazuje život kako stanovnika Donjeg grada, tako i naroda na prostorima Južnog Alfelda. Poseban deo predstavlja zbirku upotrebnih predmeta korištenih između dva svetska rata. Pored stalne postavke, organizuju se i razna zanimljiva dešavanja kojima se pokušavaju dočarati ta vremena.



30

AGORA ALBERT SENT ĐERĐI



Kálvária sugárút 23.
+36-62/563-480
www.agoraszeged.hu
www.ajovomultja.hu

Radno vreme:
Po-Pe: 08.00-20.00
Su, Ne: u zavisnosti od događaja

Centar je predat na upotrebu u decembru 2012. godine, sa ciljem da na prijemčljiv način prikaže naučna dostignuća regije, i da u deci probudi ineterosovanje prema prirodnim naukama. Zgrada ima površinu od 6750 m² i funkcionisanje objekta se oslanja na termalnu i sunčevu energiju. U zgradi je svoje mesto našao i dečji centar Szászorsep (Szászorszép Gyermekház), koji je već šest decenija jedan od važnih kulturnih ustanova grada. Izuzetna atrakcija je izložba informacione tehnologije koju je osnovao i kojom rukovodi Društvo Računarskih Nauka Janoš Neuman. Izložba predstavlja relikvije praistorije računara (M3, URAL2, RAZDAN, segedinska „Bubamara“). Na prvom nivo je smeštena zbirka rariteta, a na drugom su izloženi računari koji su se masovno proizvodili u XX veku. Mlađi i stariji posetioци se mogu upoznati sa zanimljivim svetom prirodnih nauka pomoću pokaznih laboratorija.



31

ZOO VRT



Kálvária sugárút
+36-62/445-299
www.zooszeged.hu

Radno vreme:
 Od 1. juna
 do 31. avgusta:
 10.00-19.00

U septembru:
 10.00-18.00

U oktobru:
 09.00-17.00

Od 1. novembra
 do 31. marta:
 09.00-16.00

U aprilu:
 09.00-17.00

U maju:
 09.00-18.00

Zoo vrt (Vadaspark) je udaljen samo 2,5 kilometra od centra Segedina. Otvoren je 1989. godine. Prostire se na 44 hektara pošumljenog prostora. Životinje su u njoj grupisane po kontinentima sa kojih potiču. Vodilo se računa o tome da im se obezbede životni uslovi slični onima u prirodi. Jedan od najvažnijih zadataka vrta je očuvanje retkih i zaštićenih životinjskih vrsta. Stoga, nije ni čudno, da se među stanovnicima vrta mogu naći i takve retke vrste kao južno-američki majmuni pandžaši, snežni leopardi ili džinovski mravojedi. Vrt je otvoren skoro svakog dana. Redovno se organizuju zoopedagoški programi, javna hranjenja životinja a ponekad i noćni obilasci.



32

KUPALIŠTE NAPFÉNYFÜRDŐ AQUAPOLIS



Torontál tér 1.
+36-62/566-488
www.napfenyfurdoaquapolis.com

Akva park sa 4400 m² vodene površine vas očekuje tokom cele godine. Posедуje najduži vodeni tobogan u Evropi koji je u funkciji tokom cele godine. Kupališni kompleks u svojoj ponudi ima ponešto za svaku generaciju posetilaca. Najatraktivniji deo kupališta otvorenog 2010. godine su dva tobogana dužine 223 i 272 metra koji se spuštaju sa tornja visine 30 metara. Ljubiteljima avanture na raspolaganju je 13 tobogana ukupne dužine od 1000 metara. Otvoreni velnes bazen, brzaci, vodopadi i hidromasažni bazeni pružaju nezaboravnu zabavu i opuštanje. Onima koji su željni odmora i okrepljenja, u velnes delu će pronaći idealnu priliku. Na raspolaganju su im sledeće usluge: đakuzi, masaže, finska sauna, parna kabina, infrared sauna, slana soba, aroma kabina i spoljna drvena kabina.



33

ŠUMARAK ERŽEBET

Najveći park Segedina, Šumarak Eržebet (Erzsébet liget) veličine 15 hektara, nalazi se u Novom Segedinu, u nastavku glavnog gradskog mosta. Na prostoru današnjeg šumarka je stajala prirodna, divlja zelena površina, koju je 1858. godine uredio bataljon italijanskih vojnika, pod vođstvom barona Vilmoša Rejcenštejna (Reitzenstein Vilmos). Svojim radom su stvorili atraktivan barokni park. Centralna pešačka staza je danas oivičena drvećem velikih platana. Travnate površine su prošarane stablima lipe, hrasta i javora. U parku se nalazi par manjih sportski terena kao mala pozornica Segedinskih Letnjih igara. Na kraju parka, sa strane mosta se nalazi Crkva Svete Elizabete a ispred nje lepo uređen plato sa fontanom. Park je omiljeno mesto za vežbanje maratonaca, triatlonista i rukometaša. Često se koristi kao prostor za prvomajske uranke i gastronomske festivale. Na suprotnom kraju parka, blizu hale sportova, se nalazi biciklistički centar.



34

BOTANIČKA BAŠTA

Nakon preseljenja klučkog univerzitet u Segedin, grad je 1922. godine univerzitetu donirao 20 hektara oranica radi stvaranja botaničke bašte. Sadnja biljaka je započeta za vreme osnivača i prvog direktora Istvana Đerfija (Győrfy István). Rad bašte se finansira od strane Univerziteta, i pre svega služi za edukativne i naučne svrhe, mada je otvorena i za širu javnost. U okviru bašte industrijske biljke su sistematizovane po celinama kao što su začinske, lekovite, jestive, te one koje se koriste za proizvodnju raznih boja. Sem toga botanička bašta ima i funkciju očuvanja zaštićenih biljnih vrsta. Poseban raritet predstavlja zasad Indijskog lotosa starog više od 80 godina koji je svoje idealno mesto našlo u jezeru bašte napunjenog arteškom vodom, i koji je najveći zasad pod otvorenim nebom u Srednjoj Evropi.



Lövölde utca 42.
+36-62/544-108
www.fuveskert.u-szeged.hu

Radno vreme:
Od 1. april do 30. septembra:
10.00-18.00

U ok
09.00-17.00

d 1. novembra do 28. februara:
09.00-16.00

U martu:
09.00-17.00

TOURISTIC INFORMATION RENDERING ABOUT SZEGED AND
HUNGARY

(programmes, accommodations, ancient monuments,
museums, natural values)

FREE BROCHURES ABOUT HUNGARY

(in Hungarian and in foreign languages)

SALE OF SZEGED DVD AND TRAVEL BOOKS

HUNGARIAN TOURISM CARD

POSTCARDS, MAPS ABOUT SZEGED

SALE OF CONCERT AND THEATRE TICKETS

BICYCLE RENTAL

ORGANIZING PROGRAMMES IN SZEGED

GUIDED TOURS IN SZEGED



TOURINFORM SZEGED

6720 Szeged, Dugonics tér 2.

Tel.: +36-62/488-699

Tel./Fax: +36-62/488-690

e-mail: szeged@tourinform.hu

www.szegedtourism.hu



IMPRESSZUM

fotók

Papdi Balázs

Iványi Aurél

Vadász Sándor

Szalai Gergely

Fingerprint

reklámügynökség



SZEGED MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

Tel.: +36-62/564-364; info@szegedvaros.hu



FRISS HÍREK SZEGEDRŐL

WWW.SZEGED.HU

KÖZÉRDEKŰ INFORMÁCIÓK SZEGEDRŐL

WWW.SZEGEDVAROS.HU

SZEGED TURISZTIKAI HONLAPJA

WWW.SZEGEDTOURISM.HU

A kiadványban szereplő adatok hitelességéért
a kiadó nem vállal felelősséget.